

Dr. Magyariné dr. Nagy Edit
Szabályozási és koordinációs helyettes államtitkár asszony részére
Belügyminisztérium

tárgy: Vélemény megküldése a BM/4523-32/2013
a szociális szövetkezetekről, valamint a
Polgári Törvénykönyvvel összefüggő
módosításról szóló előterjesztéshez
Ügyintéző: dr. Brassai Orsolya

Tisztelt Helyettes Államtitkár Asszony!

Kiindulásként leírjuk azokat az elveket, meglátásokat, amelyek a nemzetközi szövetkezeti mozgalom elveire építve megalapozzák a válaszukat az egyeztetés kérdéskörében.

1. A szociális szövetkezeteket a szociális gazdaság, egyik EU normák szerint működtethető szervezetének tartjuk, amelyek az önfenntartó gazdasági szerepük mellett, társadalmi integrációt biztosítanak, az állami és a tőkés vállalkozások munkaerőpiacáról kiszorult emberek számára, helyi és szakmai szinten közösséget létrehozva és jövedelmet biztosítva a mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, szolgáltatás területén.
2. A szociális szövetkezetek alapvető igénye és a SZOSZÖV álláspontja szerint a (szociális) szövetkezetek magyar törvényi szabályozásának olyannak kell lennie, amely végre megfelel a Manchesterben 1995-ben elfogadott hét nemzetközi szövetkezeti elvnek¹. Fontos része a Szövetségünk gondolkodásának, hogy a szociális szövetkezetek a szövetkezeti mozgalom részei.
3. A szociális szövetkezetet úgy értelmezzük, mint elsősorban a helyi társadalomban szerveződő, a jó helyzetű, szociális érzékenységgel rendelkező és a munkaerőpiacról kirekedt emberek közös szervezetét, amelyet annak érdekében hoznak létre, hogy a tagjainak a gazdasági, szociális, kulturális igényeit kielégítő önfenntartó szervezetet tudjanak működtetni. A szociális szövetkezet által alkotott közösség nyújtja a tagjai számára a társadalmi, gazdasági integrációt.
4. A szövetkezés és a szociális gazdaság mai problémáit mintaprojekteken és a szövetkezeti elveket erősítő támogatási rendszerben keresztül lehet életképes gyakorlattá alakítani.
5. A BM 2009/2012. Kormányhatározatban azt a feladatot kapta, hogy a közfoglalkoztatás rendszeréből a szociális szövetkezetek felé vezesse ki a közfoglalkoztatásba kihelyezett vagyont és a közfoglalkoztatottakat. A BM a minisztériumok közötti hatékony egyeztető irodát állított fel, illetve nagyon

---

¹ 1-Önkéntes és nyitott tagság, 2-Demokratikus tagi ellenőrzés, 3-A tagok gazdasági részvétele, 4-Autonóm és független működés, 5-Oktatás, képzés és tájékoztatás, 6-Együtműködés a szövetkezetek között, 7- Közösségi felelősség

hatékonyan 8 törvénymódosítást kezdeményezett a Parlamentben, amelyet el is fogadtak, a jelenlegi sarkalatos törvény a kilencedik betérjesztés. Érthető, hogy a Szociális szövetkezetek Programkoordinációs Iroda teljesíti a feladatát, de ellentmondásos az, hogy a 850 bejegyzett szociális szövetkezet szabályozása, az elenyésző számú – várhatóan 60 közfoglalkoztatás által generált - szociális szövetkezet (ez a szociális szövetkezetek 7%-a) szempontrendszer alapján kerül szabályozásra. Pl. a tagi jogviszony miatt minden szociális szövetkezetnek szeptember 30-ig módosítani kell az alapszabályát. Egy gondos törvény előkészítés hatástanulmánya kimutathatta volna, hogy ez költségben a szociális szövetkezetek számára minimum 50.000 Ft-ot jelent, amelynek volumene 4 millió forint többletköltséget jelent a szociális szövetkezeti szektor számára. Miközben elégséges lett volna azon szociális szövetkezetek számára előírni az alapszabály módosítást, amelyek tagi jogviszony foglalkoztatást szeretnének megvalósítani.

6. Bizonyára tudják, hogy a BM által kezdeményezett szociális szövetkezetekre vonatkozó sarkalatos törvénnyel egy időben, társadalmi vitára van bocsájtva a „2013. évi ..... törvény A szövetkezeti rendszerfejlesztéssel és működéssel összefüggő szabályokról”². Amely az egész szövetkezeti rendszer átfogó szabályozását célozza és benne a szociális szövetkezeteket. Ellentmondásos, hogy a BM által jelenleg véleményezés alatt lévő sarkalatos törvény csak a tagi jogviszonyt szabályozza, ezzel a törvényi koherenciában zavart keltve és a többi szociális szövetkezetet érintő terület szabályozását kihagyva.
7. Korábban (2012. decemberében) már leírtuk a Szövetség véleményét a Tagi jogviszony (sui generis) szövetkezeti tagságról. A 2. § véleményezésénél kifejtjük álláspontunkat.

Mindezek figyelembevételével alakítottuk ki véleményünket és tesszük meg javaslatainkat a szociális szövetkezeteket érintő sarkalatos törvényről.

2013. július 30.

Üdvözlettel:

Németh László
SZOSZÖV elnöke

---

² <http://www.fidesz.hu/index.php?Cikk=194098>

Javaslatok

1. §

(1) A szociális szövetkezet olyan sajátos szövetkezet, amelynek célja a hátrányos helyzetben lévő tagjai és foglalkoztatottjai számára foglalkoztatási integráció és munkafeltételek teremtése, és/vagy helyi közösségi szükségleteket kielégítése, és/vagy alternatív gazdasági együttműködések létrehozása, és/vagy alternatív közösségi életforma szervezéséhez kapcsolódó közösségi vállalkozás működtetése, valamint tagjaik és családtagjaik szociális helyzetének javítása, egyéb módon történő elősegítése. A szociális szövetkezetnek a nevében viselnie kell a szociális szövetkezet megnevezést.

Szociális Szövetkezetek típusai

'A típus' Hátrányos helyzetűek foglalkoztatási integrációját biztosító szociális szövetkezet:

- a) a hátrányos helyzetű tagjainak és a működési területén élő nem tag hátrányos helyzetűek számára munkalehetőséget biztosít, illetve szervez, vagy
- b) elősegíti a működési területén élő - a munkaerőpiac szempontjából más hátrányos helyzetű – tag és nem tag személyek, csoportok foglalkoztatását, illetőleg
- c) az a) és b) pont szerintiék számára külső foglalkoztatóként (beleértve a megváltozott munkaképességűek esetében a rehabilitációs akkreditációs tanúsítvánnyal rendelkező munkáltatót) intézményi foglalkoztatást biztosít, illetve
- d) - a külön jogszabályokban foglalt feltételek teljesítése mellett - tagjai számára és a c) pont szerint - egyéb, a 21. § (2) bekezdésben meghatározott célok elérését elősegítő szolgáltatásokat (különösen szociális- egészségügyi és oktatási szolgáltatásokat) nyújt, valamint szociális helyzetük javítását egyéb módon segíti.

'B típus' Helyi közösségi szükségleteket kielégítő szociális szövetkezet

A piaccgazdaság egyéni, globalizált érdekeket képviselő szemléletével szemben, a helyi közösségi érdekeket képviselő, a helyi szükségletekre választ adó szociális szövetkezet. Tagság összetétele a helyi viszonyoknak, tevékenységeknek megfelelő, ebben a szövetkezeti típusban lehet tag az önkormányzat és a karitatív szervezet. Ez a szociális szövetkezet típus tudja megszervezni és működtetni a helyi közszolgáltatásokat.

'C típus' Közösségi vállalkozásként működő szociális szövetkezet

A szövetkezeti elveket fontosnak tartó, a közösség által létrehozott közösségi vállalkozás, amely alternatív gazdasági együttműködésre, alternatív közösségi értékrend szerinti életforma kialakítására épül és a fenntartható fejlődés szempontjait helyezi középpontba.

(2) A szociális szövetkezetre az e törvényben foglalt eltérésekkel a Polgári Törvénykönyvnek (a továbbiakban: Ptk.) a szövetkezetekre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

(3) A szociális szövetkezet ~~külön törvényben meghatározottak szerint~~ közhasznú jogállású. ~~lehet.~~

(4) A szociális szövetkezetnek a természetes személy tagjain kívül helyi önkormányzat vagy nemzetiségi önkormányzat, illetve ezek jogi személyiségű társulása (a továbbiakban együtt: önkormányzat), továbbá jogszabályban meghatározott karitatív tevékenységet ellátó közhasznú jogállású szervezet lehet a tagja.

(5) Szociális szövetkezetnek – az önkormányzat, továbbá karitatív tevékenységet ellátó közhasznú jogállású szervezet tag kivételével – nem lehet személyes közreműködést nem vállaló tagja.

(6) A szociális szövetkezet esetében a nem természetes személy tagok száma nem haladhatja meg a taglétszám huszonöt százalékát.

(7) A szociális szövetkezet karitatív tevékenységet ellátó közhasznú jogállású szervezet tagjának tagsági jogviszonya megszűnik, ha e tag közhasznú jogállása megszűnik.

(8) E törvény alkalmazása során **hátrányos helyzetű**: az a személy, aki

- a) legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, vagy
- b) a foglalkoztatás megkezdésekor az ötvenedik életévét betöltötte, vagy
- c) 25. életévét be nem töltött pályakezdő álláskereső, vagy
- d) a szövetkezetbe lépést megelőző hat hónapban nem folytatott rendszeres kereső tevékenységet -, vagy a munkaügyi központ legalább huszonnégy hónapja álláskeresőként tartja nyilván, illetve az Szt. alapján rendszeres szociális segélyre jogosultnak minősül vagy
- e) a saját háztartásában legalább egy eltartottal egyedül él, vagy
- f) a foglalkoztatás megkezdését megelőző 12 hónapon belül gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, illetőleg terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban vagy ápolási díjban részesült, vagy
- g) etnikai kisebbséghez tartozik, és akinek szakmai, nyelvi képzsének vagy szakmai tapasztalatának megerősítésére van szüksége ahhoz, hogy javuljanak munkába állási esélyei egy biztos munkahelyen, vagy
- h) valamely tagállam olyan ágazatában vagy szakmájában dolgozik, amelyben 25%-kal nagyobb a nemi egyensúlyhiány, mint e tagállam valamennyi gazdasági ágazatára jellemző átlagos egyensúlyhiány, és ezen alulreprezentált nemi csoportba tartozik; vagy
- i) a megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató munkáltatók akkreditációjáról, valamint a megváltozott munkaképességű munkavállalók foglalkoztatásához nyújtható költségvetési támogatásokról szóló 327/2012 (XI. 16.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) 1. § 6) pontjában meghatározott feltételeknek megfelel, vagy
- j) aki a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- k) aki elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

2. §

(1) A szociális szövetkezetek esetében a személyes közreműködés sajátos formája a közös termelésben való, a tagsági jogviszonyon alapuló közvetlen közreműködés (a továbbiakban: tagi munkavégzés).

(2) A tagi munkavégzésnél a munkaviszonyra a Munka Törvénykönyve, a vállalkozási és megbízási jogviszonyra a Ptk. szabályait, az önkéntes munka esetén a rávonatkozó jogszabályokat kell alkalmazni. ~~önálló, más munkavégzésre irányuló jogviszonyt szabályozó törvény hatálya alá nem tartozó jogviszony, amelyben~~ Az elvégzett munka ellentételezése a tagi munkavégzés arányában részben vagy egészben a közösen megtermelt javak természetben történő átadásával is történhet.

(3) Tagi munkavégzésre irányuló jogviszonyt a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvény szerint regisztrált álláskereső, illetve a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személy létesíthet és tarthat fenn.

~~(4) Ha a szociális szövetkezet tagi munkavégzési jogviszonyban lévő tagja munkavégzésre irányuló más jogviszonyt létesít vagy tart fenn, e más jogviszony fennállása alatt a tagi munkavégzési jogviszony szünetel.~~

(5) A szociális szövetkezet alapszabályának tartalmaznia kell

a) a tagi munkavégzési jogviszonyban álló tag által teljesítendő munkafeladatok meghatározását, az elvégzett munkafeladatok dokumentálásának módját, és

b) a munkafeladat teljesítéséhez igazodóan a szövetkezet által megtermelt javakból történő részesedés módjának és mértékének (ellenértékének) meghatározását.

(6) Az (5) bekezdés b) pontja szerinti ellenértéket úgy kell meghatározni, hogy

a) az alkalmas legyen a tag teljesítményének figyelembevételére és

b) a megtermelt javakból való részesedés mértékének meghatározására.

(7) Tagi munkavégzés esetén a tagnyilvántartásnak tartalmaznia kell a tagi munkavégzési jogviszony keletkezésének, megszűnésének időpontját, szüneteltetésének kezdő és végső időpontját is.

(8) Tagi munkavégzési jogviszony esetén a tagsági jogviszony keletkezését és megszűnését követő 5 napon belül a tag, illetve a volt tag részére a nyilvántartás személyére vonatkozó adattartalma alapján igazolást kell kiállítani.

3. §

(1) A szociális szövetkezet alapszabálya a tagi munkavégzési jogviszonyban állók számára előírhatja, hogy a tag alapításkor, illetve belépéskor vagyoni hozzájárulást nem köteles szolgáltatni, hanem azt a tagsági jogviszonya keletkezésétől számított egy éven belül – az alapszabályban meghatározott időpontban és módon – köteles a szövetkezet részére rendelkezésre bocsátani. A nem pénzbeli hozzájárulás esetében ez a rendelkezés akkor alkalmazható, ha az alapszabály értelmében a tag a nem pénzbeli hozzájárulást a

szövetkezetben végzett munkavégzése során megtermelt és a tulajdonába kerülő javak szövetkezet részére történő átadásával teljesíti.

(2) Ha a szociális szövetkezet alapítói között tagi munkavégzési jogviszonyt létesítő olyan személyek is vannak, akik a vagyoni hozzájárulásukat az (1) bekezdés szerint teljesítik, e személyeket a cégbejegyzéskor a vagyoni hozzájárulás megfizetése és a vagyoni hozzájárulás teljesítésének határideje vonatkozásában figyelmen kívül kell hagyni.

Záró rendelkezések

4. §

Ez a törvény 2014. március 15-én lép hatályba.

5. §

E törvény 1. § (6) bekezdésébe foglalt korlátozást a Ptk. hatálybalépésekor a cégbejegyzésbe bejegyzett, vagy bejegyzés alatt álló szövetkezet esetében nem kell alkalmazni, azonban a szociális szövetkezet közgyűlésének a Ptk. szerinti továbbműködéséről szóló határozata meghozatalát követően e szociális szövetkezet tagsága nem változtatható meg úgy, hogy a tagok számának aránya e törvény 1. § (6) bekezdésében foglaltaktól – a változást megelőző állapothoz képest – nagyobb arányban térjen el.

6. §

E törvény 17. § (1) bekezdése az Alaptörvény 31. cikk (3) bekezdése alapján sarkalatosnak minősül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

1. §

- (1) Az új törvényi szabályozásban, érdemes a 2006. évi X. tv. óta eltelt időszak tapasztalatait figyelembe véve, a gyakorlatban kialakult szociális szövetkezeti típusokat rögzíteni. (Az Olasz szociális szövetkezetekre vonatkozó törvényi előírások is ezen a módon történtek. Az Olasz alkotmány 45. cikkelye alapján már 10 éve működő szociális szövetkezetek gyakorlatát ültették át a törvényi szabályozásba 1991-ben a 381. számú törvényben). Az 'A típus' a széles értelmű hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatására alakult szociális szövetkezet. A 'B típus' a helyi közösségi szükségletekre választ adó szociális szövetkezet, ahol a tagok között megjelenik a helyi önkormányzat vagy a helyi karitatív szervezet. Ennek a szövetkezeti típusnak a lehetséges fejlesztési iránya az, hogy a helyi, települési közszolgáltatások teljes spektrumát átvállalhatja, a szövetkezeti elvek szerint szerveződve, helyi munkahelyeket teremtve és a helyi közösségi igényeket kiszolgáló módon. A 'C típus' azokat a szociális szövetkezeteket jelenti, amelyek a szövetkezeti elveket tartják fontosnak, és a közösség által létrehozott közösségi vállalkozás keretében valósítanak meg alternatív gazdasági együttműködést, alternatív közösségi értékrend szerinti életformát, amely a fenntartható fejlődés szempontjaira épül. Mind a három szociális szövetkezeti típus megtalálható a jelenlegi szociális szövetkezetek között – az arányok a következők 'A típus' 60%; 'B típus' 15%; 'C típus' 25%.
- (2) –
- (3) Javasoljuk, hogy a szociális szövetkezetek önmagukban közhasznú jogállásúként legyenek besorolva, ebben a törvényben meghatározva a közhasznú státuszukat (ne külön törvényben meghatározottak szerint). A közhasznú státuszt az indokolja, hogy a szociális szövetkezetek a hátrányos helyzetűek társadalmi integrációját, foglalkoztatását végzik.
- (4) –
- (5) –
- (6) –
- (7) –
- (8) Javasoljuk a széles értelmű hátrányos helyzetű fogalom használatát. A szociális szövetkezet mindegyik típusának (kimondottan a hátrányos helyzetűek foglalkoztatási integrációját biztosító szociális szövetkezetnek) fontos célja, hogy a munkaerőpiacról kiszorult, a munkaerőpiac szempontjából hátrányos helyzetűnek minősülő emberek számára teremtsen munkafeltételeket, integrációt biztosító közeget. Amennyiben a törvényben megjelenik a hátrányos helyzetűnek az itt adott széles értelmezése, ez azt is jelenti, hogy összhangba kerül az Európai Unió 800/2008/EK bizottsági rendelet 2. cikk 18. pontja által meghatározott hátrányos helyzetű fogalomhasználatával. Fontos, hogy a szociális szövetkezetek társadalmi szerepvállalása az legyen, hogy minden hátrányos helyzetű csoport számára biztosítanak foglalkoztatást, befogadó közösséget, integráló közeget.

2. §

Korábban (2012. decemberében) már leírtuk a Szövetség véleményét a Tagi jogviszony (sui generis) szövetkezeti tagságról. Azt az álláspontot képviseltük, hogy a tagi jogviszony kiemelése az egyéb társadalombiztosítási jogviszonyok köréből nem szolgálja a társadalmi integrációját ezeknek a szövetkezeti tagoknak. Értjük, hogy az adó- és járulékfizetés kedvezményeivel igyekeznek ösztönözni a szociális szövetkezeteket, hogy a közfoglalkoztatásból vegyenek át tagokat, de a megkülönböztetett státusz az egyén számára nem a társadalmi integráció irányába hat. Egyébként a SZOSZÖV azt az álláspontot képviseli, hogy a most tagi jogviszonyhoz kapcsolt kedvezményeket egységesen kellene biztosítani a szociális szövetkezetek tagságának és foglalkoztatottainak egyaránt, miután a szociális szövetkezetek a hátrányos helyzetűek társadalmi integrációját vállalja, és önfenntartó munkahelyeket hoz létre.

(2) A közfoglalkoztatásból történő kivezetés akkor lehet sikeres, ha a tagi munkavégzés a szociális szövetkezet többi tagjával egyenlő munkajogi helyzetet hoz létre. A speciális szabályozás a természetbeni fizetésre vonatkozhat.

(3) -

(4) A negyedik pont törlését javasoljuk, mert az 2.§ (2) bekezdésében meghatározott jogviszony ezt a pontot érvénytelenítik.